

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NÖRDLING.

Oscar Björck.

Några ord på femtioårsdagen.

DET ÄR helt säkert endast ett skämt att konstnären Oscar Björck nu fyllt 50 år. Visserligen har håret tillräckligt med silver för att bekräfta det uppnådda halfseket, men hela personligheten i öfrigt besitter trettioåringens liflighet, intressestyrka och arbetshåg, och om han inte hoppar öfver små hus, hvilket hans vigör godt kunde tillåta honom, har det sin naturliga förklaringsgrund däri att en välbeställd professor vid kgl. målarakademien inte bör tillåta sig den sortens gester.

Hvad Oscar Björck betyder för den moderna svenska målarkonsten vet enhver, som följer med våra konstförhållanden. Han för en flott och elegant pensel, skolad under studieår i Paris och Italien och inte minst under några års Skagenvistelse, där P. S. Krøyer blef den, som starkast inverkade på honom, utan att han därför förlorade sig själf. Från den sistnämnda perioden stammar hans verkningfulla duk "Nödskott" samt en ladugårdsinteriör, där behandlingen af ljuseffekterna skett med stor bravur och säkerhet. En stark färg- och lifsgladje lyser ur hans bekanta målningar i Operakällarens matsal, dessa koloristiska hymner till den dionysiska lifsyran, som en gång i tiden kallade alla våra sedlighetsväktare i gevär.

Landskapsmålningen har han ej funnit tillfälle att odla i nämnvärd mån, men han har dock några förträffliga verk att hänvisa till och flera skola helt säkert följa, ty enligt hans egen utsago känner han det som en vederkvickelse, då han någon gång får slita sig lös från andra konstnärliga uppgifter och fördjupa sig i ett landskaps stämningar och färger.

Som porträttmålare intar den unge femtioåringen en hög rangplats; han är kanske ingen psykologisk rannsakare, han ger i främsta rummet sina figurers yttre, men det sker städse med en glans och en brio, som förläna bilden ett starkt lif.

Hvad till sist människan Oscar Björck vidkommer hör han afgjort till solskensnaturerna. Han har detta urbana väsen, som värmer och intager, och valspråket "glad och god skall människan vara" tyckes han ha gjort till sitt.

Att det halfsekel han nu börjar skall bringa honom nya framgångar till den svenska konstens fromma och hans egen glädje — det är den önskan, som i dessa dagar möter femtioåringen, på samma gång däri inrymmes ett varmt tack för hvad han redan gifvit.

Foto för Idun af hoffotograf A. Blomberg.

Ett "Kvinnornas hus" i Köpenhamn.

När komma stockholm-
skorna efter?

DEn Köpenhamnska institution, som den 5 dennes firade en länge efterlängtdag, torde icke vara obekant för svenska läsarinor. "Kvindelig Laeseforening" har upprepade gånger gästfritt öppnat sina dörrar för främmande nationers kvinnor, hvilka sedan med intresse och beundran hemma i sina respektive länder redogjort för denna lyckade kvinnliga sammanslutning.

Jag vill därför i dag icke närmare ingå på föreningens organisation, syfte och verksamhet, endast lämna några förklarande ord till den bild här återges af läseföreningens tillkommande storartade byggnad, hvilken reproduktion beredvilligt ställts till förfogande af arkitekten Aage Mathiesen, samt i korthet omnämna den stämmningsfulla fest här-omdagen, hvarvid grundstenen lades till ofvannämnda byggnad.

För den, som något tittat bakom kulisserna, när denna stora och — som det ansågs — vågade plan skulle sättas i scen, var det en glädje att få bevittna denna harmoniska afslutning på så många heta strider, där bristande tilltro till föreningens ekonomiska bärkraft och andra synpunkter brutits mot seg energi och aldrig sviktande optimism. Fröken Sophie Alberti, läseföreningens ordförande, har fört fram sin idé genom många stormar, har personligen gifvit ett storartadt exempel på ideell offervillighet — hon har skänkt 30,000 kr. ur sitt privatschatull till byggnadsfonden — och det var, kan man säga, hennes stora dag vi firade, då nu grunden invigdes till kvinnornas blifvande egna hus. I denna byggnad, som kommer att ligga särdeles centralt vid den breda Kristen Bernikovsgade, hvilken mynnar ut i själfva Ströget, får "Kvindelig Laeseforening" synnerligen rymliga och bekväma lokaler. Först och främst riklig plats för de 56,000 volymer föreningen redan äger, därefter vackra läsesalar, sällskapsrum och samlingsalar, restaurant och tea-room samt i öfversta våningen trefliga hotellrum, hvilka till billigt pris komma att hyras ut till resande damer. En hel liten värld för sig blir denna institution, inrymd i ett vackert palä, som tecknats och bygges af de framstående och i Köpenhamn väl dokumenterade arkitekterna U. Plesner och Aage Mathiesen.

Som bekant äro föreningens lokaler för närvarande belägna alldeles vid den stora stråkvägen, Amagertorv 6, och här uppe i tea-room församlades de inbjudna till den förestående grundstensläggningsfesten. Efter intagen lunch tågade man ned till den icke långt därifrån belägna toten, hvilken ligger omringad af ett högt plank, som dagen till ära var festligt smyckadt med flaggor och girlander. På tämligen obanade vägar, öfver murbruk och lösa plankor, kom man ned till den plattform, där ceremonien skulle äga

KVINDELIG LAESEFORENINGENS NYBYGGNAD I KÖPENHAMN. EFTER EN TECKNING AF ARKITEKTEN.

rum. Invid grundstenen — en vackert ornamenterad Savonnière-sten — ligga silfvermursleffen och hammaren samt tre betydelsefulla, vanliga tegelstenar, färdiga till den högtidliga handlingen, och likt en offerpräst, vaktande ställets helgd, står muraremästaren tätt bredvid och rör som i en kokande gryta i det stora karet med murbruk. På gifvet klockslag framträder fröken Alberti och uppläser innehållet af det pergamentbref, som skall nedläggas under grundstenen. Det är de viktigaste siffrorna och uppgifterna ur föreningens historia, som här få gå till eftervärlden.

År 1872 stiftades Kvindelig Laeseforening med 72 medlemmar, på inbjudan af 55 damer och 9 herrar. Stiftarinnan var fröken Sofi Petersen — nu ej längre i lifvet — och föreningens första lokal var en lånad sal i Sparekassens gård vid Helliggeiststræde. I oktober 1900 uppgick medlemsantalet till cirka 1,400 — den 1 oktober 1909 hade siffran stigit till 3,882. Därefter följde en förteckning på alla de personer, under hvilkas ledning den blifvande byggnaden står. Pergamentet rullades därpå ihop i ett cylinderglas, som väl tillackades och

Kvinnligt yrkesregister,

utgifvet af *Bertha Wiman*, har nu utkommit med sin nya årgång, den sjätte i ordningen. Registret har genom sin pålitlighet och öferskådighet och sin användbarhet som uppslagsbok i de kvinnliga yrkena efter hand skaffat sig ett så utbredt anseende, att den nya årgången knappt behöfver annan rekommendation än den, att den utkommer under samma redaktion och efter samma plan som förut. Jämte själfva registret upptager det en förteckning på föreningar i Stockholm, hvilka stiftats af kvinnor eller för tillvaratagande af kvinnliga intressen, en öfersikt af kvinnofrågorna vid 1909 års riksdag, en afdelning om utbildning och kompetensfordringar för olika yrken, som ger en förträfflig vägledning för kvinnor vid val af lefnadskall, samt en broschyr öfver vegetarisk matlagning.

stenarne — tro, hopp och kärlek. Sedan därpå den stora Savonnière-grundstenen lagts på platsen och tillmurats, utbragtes ett lefve för läseföreningen af de närvarande, ganska talrika herrarne, och därmed var den officiella ceremonien slut.

Men uppe på föreningens läsesal fortsattes en intimare högtidlighet tillsammans med de inbjudna, hvaribland stadens borgmästare märktes, samt så många af föreningens medlemmar, som salen kunde rymma. Här höllos flere tal, och fru Anna Poulsen — skådespelare Emil Poulsens hustru — uppläste en dikt för dagen af författarinnan Frede Thomsen, där slutstroferna lödo sålunda:

Ja, gaestfrit vil vi aabne vore Døre
för hver en fremmed Strømning, der kan føre
ny Kunst og nye Kraefter til os ind
og sprede Lys og Klarhed i vort Sind!

Thi ingen fanger Sejrr ved tunge Tanker,
men mest, naar Hjertet højt og festligt banker,
og det, der giver Livet lyse Kaar,
er ikke Taagens Mulm, men Sol og Vaar.

Sedan ännu några tal följt och man unisont afsjungit en för tillfället diktad sång med ackompanjemang af hornblåsare, gick man ned till de dukade borden i tea-room, där slutligen den högtidliga festen öfvergick i en mera otvungen, sällskaplig samvaro.

Ja, Köpenhamns kvinnor stå nu vid ett efterlängtdadt mål. Med glädje känna de sin styrka, då de nu förverkliga drömmen om bostaden under eget tak, och respekt och beundran är hvad man erfar, då man ser till hvilket resultat kvinnlig hänförelse för en idé och uthållighet i 37 år har fört. Ingenstans på kontinenten lär man kunna uppvisa någonting fullt motsvarande *Kvindelig Laeseforening*, men borde icke äfven kvinnorna i Sveriges hufvudstad, där så rika möjligheter finnas, kunna ena sig om att bilda en liknande institution för spridande af kultur och bildning bland sitt kön? Sveriges kvinnor anses ju dock äga så stora intellektuella intressen, att en större tillslutning väl kunde påräknas. —

Köpenhamn jan. 1909.

EDLA AF KLERCKER.

En ständigt växande kundkrets är det bästa & mest talande bevis för **Salamander-Skodonens** öfverlägsenhet.

SALAMANDER-skodon för välklädda Damer & Herrar. Enhetspris för alla sorter Kr. 15.—. Lyxutföring Kr. 18.—.

E. Walter Hülphers: "Mitt första författarskap".

I STORA, skrämmande skogar,
där furorna susa som kyrkogårdsträd,
vid slagornas gång på min hembys logar
och slaggornas sång på dess skälfvande städ,
i höga tindrande nätter
med stjärnorna strödda på drifvornas krön
jag hörde från glömda och somnade ätter
den maning, som födde min mandoms bön.

Ur smärtans glödande degel
den smiddes, min sång, till en farande vind.
Än skymtar den fram i en fiskares segel
och än på en jagad och flyende hind.
Ur händer knutna kring spetten,
som hvälfva i vrede ett ruckel i damm,
ur klädet, som torkar från pannorna svetten,
förtrollade pärlor den sökte sig fram.

Min sång är törne och blomma,
ett äpple, som rodnar bland fallande blad,
den botgörarbön, som min längtans fromma
fru moder ur tyngande doket bad.
Min sång är kvällen, som sjunker,
då korna gå hemåt i dröjande vall,

den sitter till häst som en pösig junker
och faller på knä för en flickas trall.

Min sång, mitt första och sista,
var skon för min ständigt vandrande fot.
När hoppet och tron ville svikta och brista,
var sången min kudde att gråta emot.
När aldrig armar sig bredde
att sluta mig in i en trånande famn,
ur sången min brinnande kärlek sig redde
vid kyssar ett ljufligt och tindrande namn.

Jag går, jag kommer, jag hör den!
Jag söker att sätta dess strofer i pränt,
men under de valnande händerna dör den,
ty aldrig nå händer hvad hjärtana känt.
I ångest jagar jag sången
och söker att fånga en villande doft,
likt fjäriken, dårad, förblindad och fången
jag samlar till vingarna skimrande stoft.

Då vinden hviskar i gräsen,
som vagga i blåst på de somnades ben,

skall diktarens innersta, finaste väsen
till sist bli i sånger hans bautasten.
Min sång, mitt första och sista,
mitt lif och mitt offer, min vända, mitt allt,
mitt enda, mitt jag, som ej höljes i kista,
skall lefva, skall lefva i ton och gestalt.

Ty lefva, lefva är sången,
som riglarna slår från minuter och tum
och samkar en tid, som syns död och förgången,
till tider i blåa, oändliga rum.
När kom den in i mitt hjärta?
Ej mera jag minns, huru höstarna strött
dess blad! Men jag minns dem som lysande bjärta
och brokiga rosor från allt jag har blödt.

Jag minns dem lysa i rutan
af stilla orörliga lågors ro,
när någon i dröjande drömmar på lutan
helt sakta fick aningens liljor att gro.
Hvem frågar hvarför de ströddes?
Kan smidande handen ge strålände svar
då stoftet han formar? Haf tack att jag föddes,
du lif, som ur smärta mot stillhet mig bar!

E. WALTER HÜLPHERS.

Svenska dagar

I RYSSLAND offras mycket åt
välgörenheten. Så anordnar
Evangeliska Hjälpföreningen i
Moskva årligen en storartad basar,
hvars nettobehållning, upp-
gående till minst 25,000 rubel,
utdelas åt behöfvande af
den evangeliska trosbekännelsen.
Äfven svenskarna i Moskva del-
taga lifligt i detta välgörenhets-
arbete. På den senaste basa-
ren, som stod under prinsessan
Maria Pavlovnas beskydd och
afhölls vid jultiden, fanns för
första gången en speciell svensk
afdelning. I den näst största af
Adelsklubbens väldiga salar var
allting svenskt. Väggarna smyc-
kades af vackra landskapsmotiv, målade af
Grabow. Där fick man se Tännforsen, Rätt-
viks kyrka omgifven af vårskrudadt land-
skap, Lapp-porten, Trollhättans okufvade vatten-
kaskader, en blick från Skeppsholmen öfver vår
vackra konungaborg med Skeppsbron i förgrun-
den, m. fl. kända vyer.

I små svenska bondstugor såldes svenska
arbeten, kristall, handmålade träarbeten, taflor,
ja, äfven skidor och andra sportartiklar gingo åt.

I midten reste sig en på svenskt sätt prydd
majstång; i en lappkåta syntes en spågumma
och på "Hasselbacken", en idyllisk, rödmålad
stuga, fick man tillfredsställa sina materiella
önskingar efter häfdvunnet svenskt bruk.

Nära ett hundratal svenska nationaldräkter

buros af svenskar, tyskar och ryssar och gäfvor
lif och färg i vimlet. Fastän kanske våra sven-
ska dräkter voro enklare än kostymerna i basa-
rens andra festsalar, så tilldrogo sig dock
våra färgrika och mångskiftande dräkter mer
uppmärksamhet och erkännande än alla de
öfriga.

Det som mest slog an på de dansälskande
ryssarna var dock våra folkdanser. De upp-
fördes på en för ändamålet särskildt ordnad
estråd, lifligt och taktfast, till musik, arrange-
rad för stråkkvartett af en Moskva-svensk, herr
Chrysanter. Det erbjöd stort intresse att se
främlingar af flera nationaliteter utföra de sven-
ska danserna Daldans, Östgötapolska, Fryks-
dalspolska m. fl. och äfven höra dem sjunga

gande, granbeprydd sal, där vackra vyer från
Sverige upprullades, särskildt valda med hän-
syn att framvisa Sveriges framstående för-
tjänster som turistland, hvilket hufvudsakligen
var afsikten med hela den svenska afdelningen.
Att inkomsterna voro goda, omkring 9,000 rubel,
18,000 kr., vid den svenska afdelningen, var
ju också glädjande, liksom att de fosterlands-
älskande svenskarnas i Moskva stora uppoffringar
och arbete för basaren krönts med loford
och mycket erkännande i Moskvas alla tidningar.

Våra ledande personligheter i den svenska
kolonien i Moskva tillmätte också våra fram-
gångar en ganska stor framtida betydelse för
våra förbindelser med Ryssland. R...

i Moskva. ❧

"Gustafs skål"; dessutom utfördes
Klappdans, Bleking m. fl. af barn, äfven de klädda i svenska
folkdräkter. Mest uppmärksamhet
ådrog sig Vingåkerdansen,
som utfördes af löjtnant Lind-
holmer med fru, samt instruktri-
sen, fröken Ruth Wide från
Stockholm, som för detta ändamål
vistats i Moskva 6 veckor.
Hon intar midtplatsen i vidstående
grupp, där Finland, Ryssland,
Tyskland och Sverige äro repre-
senterade, alla i svenska folk-
dräkter.

Efter trängseln och stimmets
här var det skönt att komma in i
kinematografen, en bredvidlig-

Använd endast
KOCKUMS PANSAR-Emaljerade
GJUTNA GRYTOR.
Giftfria. Solida.

Ny upplaga af sist utkomna men
slutsålda Carl Larsson-Album
Svenska kvinnan genom seklen.

Tio bilder i Herfärgstryck med text och
teckningar af **Carl Larsson.**
Stort kvartformat. Inbundet i smakfullt
hvitt band med guld- o. färgtryck.
Pris 5 kronor.
C. G. Fritztes Bokförlags Aktiebolag.

Dubbelgångaren.

Ur konsul J. Simonsons efterlämnade reseanteckningar.

EN GÅNG i mitt lif har jag träffat, sett, *trott* mig se — eller hur det bör uttryckas — en dubbelgångare. Jag kom att tänka på det i natt, då jag kom in i sängkammaren för att hämta Keatings-pastiljerna, hvilka lågo i sin dosa på spegelbordet. Dörren från "biblioteket" stod öppen och i dess takkroneljus såg jag min bild i spegeln. Jag stod i dörröppningen och den gaf ram åt porträttet — ett lefvande porträtt. Men i första sekunden blef jag en smula häpen — det var som hade jag sett en främling, hvilken liknade mig. Jag hade glömt spegeln. Och då såg jag hur förändrad jag blifvit. Jag har blifvit mycket gammal på ett enda år.

Men det var dubbelgångaren. Ja, den historien får jag aldrig en förklaring på. Jag kan endast relatera fakta. (När jag en gång berättade rabbinen, professor K., denna händelse, sade han endast: "Kära konsuln, man kan se fel och man kan se rätt. Frågan är alltid: När se vi fel och när se vi rätt? Vi veta så litet!")

*

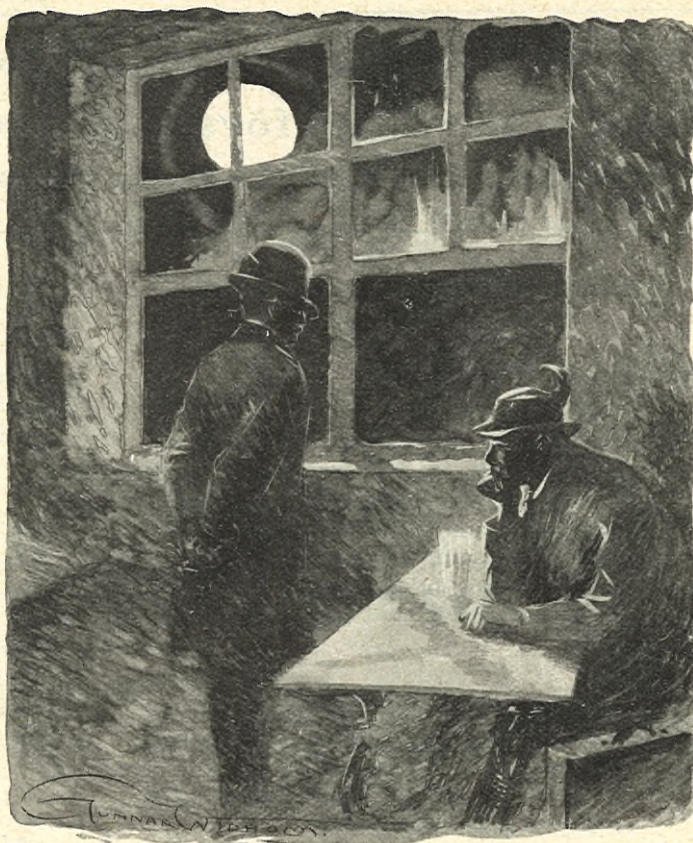
En sommar gaf mig doktor L. det bestämda rådet att fara till västkusten, "men utan afvikningar, utan modernt sällskap, och utan annat sällskap, öfver hufvudet taget, än saltvatten och stark luft." Det var en lätt genomskådad instruktion, och jag visste ej annat val än Danmark eller Nordtyskland. Någon liten strandkrok, där hvit flanel och lacksko icke lönade sig promeneras. Där panaman och sista halsduksmönstret voro obeaktade.

Genom mina Köpenhamnsförbindelser blef jag anvisad en riktig världsförgäten (af "tout le monde") kartprick, som just därför skulle vara "le Paradis". Badortens namn var Söndervig.

Efter en lång och tröttande resa på tjugufyra timmar, under hvilka jag använt i ständigt omväxling alla slags transportmedel från järnvägståg, omnibus, auto, båt och färjor till vanlig bondgigg — så att jag till sist hade intrycket att ha rest till världens ända, befann jag mig sent en afton, eller rättare natt, vid det lilla västkustbadet. Hafvet såg jag ej, men jag hörde Nordsjön brusa och kände de starka fläktarna öfver klitternas vågkulliga formationer. Det hvisslade i strandhafren och flygsanden yrde. En blek måne lade matta silfverfläckar öfver Jyllands vida jordåkrar och ändlösa ljunghedar.

Vid en lång och tom brädveranda, som liknade en tågperong, brann i dunklet en ensam lykta. Längor af hus skymtade. En stor hund svanssviftade, hoppade och skällde. Västerhafvet dånade tydligare bakom klitternas fond, det var som kunde man vänta strandsvallet plötsligt bryta öfver takåsarna. Och vinden hven i flöjlar och luckor. — Men icke en människa syntes.

Sista milstolparnas väg hade jag tillryggelagt i gästgifvarskjuts från den lilla staden Ringkjöbing. Kusken smällde några klatschar med piskan, sen vi svängt upp i gnisslande sand på den stora gårdsplanen, i hvars midt en gräsplätt, tom och rund som en cirkusarena, bildade en mörk cirkel. Långt bort öppnades en dörr, och en piga med lanternorna i handen

tog emot. — Jo, rummet var färdigt, n:o 12. — Nej, inga gäster ännu utom en tysk herre, som var marinmålare. Han bodde i n:o 10 — korridorörrnen mitt emot min. — Ja, mat och dryck fanns — var så god, där är schweizeriet inom glasverandan!

Tio minuter senare satt jag i en för resten bekväm soffa och vid ett verkligen rikt och godt dukadt bord, men i en högst spökaktig belysning af hälften månsken och hälften skeppslampa. Det blåste, fladdrade och drog. Det smällde och pep. Jag tog en stor akvavit, för ovanlighetens skull och för att muntra upp mig. — Jag var rädd bli melankolisk.

*

Då öppnades glasdörren längst ned, och i den fantastiska skymningen såg jag en lång och mager man i engelsk sportsdräkt inträda. Han såg ut som en fotbollspelare men bar ett målarskrin. Han satte sig vid bordet närmast mitt, fick en hänglampa tänd och en stor viskygrogg serverad. Automatiskt stoppade han en liten pipa och började betänksamt röka. Afståndet mellan oss var tämligen långt — en cirka tio "bord" på kaféspråk. Den underliga belysningen lämnade djupa skuggor, hvilka tycktes röra sig, emellan oss. Lampornas glober speglades i verandans glasväggar och utanför låg heden, i svag måndimma och med osynlig horisontgräns. Hafvets rullande gaf illusionen ökad fart — jag kunde tro mig vara ombord på ett jättestort fartyg.

Min sista varmrätt var inburen. Jungfrun, en stor och stark bondtös, sade god natt och försvann. Jag var ensam med den enda gästen, den i tystnad piprökande tyske målaren.

Han satt som en träskulptur i sitt hörn och bolmade. Ett ögonblick tänkte jag gå öfver och inleda ett samtal, bedja få låna eld, hälsa, säga något, fråga en fråga. Men han såg så otillgänglig och apatisk ut att jag strax miste lusten. Jag hade ju kommit för att vara ensam och om en utlänning bodde midt emot mig några veckor utan närmare bekantskap — så hvad mer? Jag gäspade, reste mig och "betraktade vädret". — Så gick jag in till mig, dörren längst bort i den låga, långa hotellängan. Tysken såg ut att sofva och hans pipa hade slocknat.

För Idun af

HENNING BERGER.

Illustrerad af Gunnar Widholm.

Jag har glömt säga att jag redan en gång varit inne i mitt rum. Det var helt naturligt genast vid ankomsten. Jag hade "besett" den enkla, men rymliga kammaren, ställt in gepäcket och tvättat af resdammet. Någon vidare öfverblick fick jag ej tid till, hade endast med sorg konstaterat att fotogen och stearin var belysningen samt att mitt rum, n:o 12, låg till *vänster*, när jag kom in i gången, och n:o 10 midt emot mig, följaktligen var på höger sida. Så hade jag gått in i kaféet.

Nu stretade jag mot nattvinden, som blifvit en frisk blåst från nordväst. Jag gick ned den knarrande broläggningen, med ena handen fasthållande kring magen min flaxande bonjour, med den andra tryckande ned min på ballongmanér lyftade hatt. Fina sandkorn piskade mig i ansiktet likt nålstring, och jag knep ihop ögonen och struttade kutande på.

Vid längans sista dörr stannade jag. Här var min korridor och jag vek in, belåten att hastigt vara i lä.

Den lilla hallampan hade slocknat, men månen sken in genom takfönstret. Här var lätt att hitta: endast fyra dörrar, två på hvar sida, och min dörr var längst upp i vänstra hörnet. Alltså —

Alltså öppnade jag raskt och steg in. Så blef jag stående. Ty på min säng låg, utsträckt på rygg och blek som ett lik, tysken.

Det var icke det att han var i hvad jag trodde *mitt* rum, som kom mig att rycka till och bli lamslagen. Utan det att han låg där — låg där *nu* i samma sekund, så godt som, jag lämnat honom i kaféet.

Och det var samme man, lång, mager, i engelsk sportkostym. Och midt på golfvet, i en glänsande månskensruta, stod hans målarskrin.

Så såg jag, att det *icke* var mitt rum. Och då jag tyst dragit mig baklänges ut i gången och saktast stängt dörren, sökte min förvirrade blick nummerplåten, som lyste i silfverfloden. Där stod helt tydligt siffran 10.

Ännu mer sinnesomtöcknad såg jag mig omkring. *Vänster* — höger, jo, detta *var* ju vänster! Och så fick jag på en gång situationen klar: den korta korridoren hade hvar sin änddörr. Första gången hade jag blifvit ledd in genom kontoret och kommit från motsatt sida. Nu sedan jag ätit, hade jag i tankarna gått genaste väg från schweizeriet och kommit in från perrongen. Och *då* skulle min dörr, n:o 12, vara till höger, naturligtvis. — Jag gick in i mitt rum.

Också där sken månen öfver min bäddade säng, på min plaid och mina kappsäckar. Allt var rent och hvitt, enkelt och rätlinigt som i en cell. Jag hörde hafvets dånande gång och vindens pust, luften var så stark att jag tydligt kände ögonlocken långtande dragas samman. Men trots det — sedan jag tändt lampan och rullat ned gardinen, smög jag mig ut på tå. Jag listade fram till glasväggen och såg in.

Soffan var tom. Groggservisen stod där, men ingen gäst. Lampan i taket flämtade slocknande och sotrykande inom sin kupa. Den tyske målaren hade gått.

Jag log åt mig själf. Naturligtvis hade han

Landets främsta

litterära och konstnärliga illustrerade familjetidning
bör ej saknas i något hem. Pristäfplingar hvarje vecka.
Helt år 6:50, halft år 3:50, lösnummer 12 öre.

IDUN

hunnit före mig — eller också var det en extraordinär likhet mellan två personer. Jag kände ju ej stället och här kunde ju finnas flere personer, äfven om de icke voro resande. — Nu gällde det att sofva.

Och med en liten artig ed öfver min egen dumhet skyndade jag tillbaka.

Då kom farande emot mig ett stort lurfvigt djur. Det var hunden som hälsat mig välkommen, gårdens nattvaktare. Det var en präktig newfoundländare, och det vackra hufvudet med de kloka ögonen ströks tätt intill min arm. Den spärrade vägen för mig och ville ej låta mig gå. Jag smekte och klappade den gul-brun-hvita, fläckiga pälsen. Den viftade tack, men hufvudet var vänt mot hushörnet, där bron slutade. Jag försökte gå, men den morrade. Jag gick, den snappade efter rockskörten.

Jag hade hunnit tre, fyra steg, då jag såg den tyske målaren komma snedt öfver gården. Hans gängliga gestalt var skarpt belyst. I handen hade han sitt flata skrin. Han kom från vår förstudörr och gick öfver planrundeln mot de öppna inkörsgrindarna.

Hunden tog ett högt språng ut på gräsplanen. Därpå tvärstannade den med framfötterna häftigt satta djupt ned i den lösa myllan. Så hvirflade den rundt och kom pillöpande till mig. Med öronen lagda långt bakut, svansen krummad in mellan benen och håren öfver hela kroppen på ända som borst kröp den ned vid mina fötter. Den darrade som under ett galvaniskt batteri, och då den väl kände min närvaro, satte den upp ett hemskt och långdraget tjut. Det var för ohyggligt. Jag tystade på det hukande djuret, det slickade skälfvande min hand, kröp efter mig och jämrade som ett barn. — Målaren såg jag försvinna ut på landsvägen.

Men då jag stod i korridoren korsade en galen och fruktansvärd tanke min hjärna. — Jag öppnade dörren n:o 10.

Och där låg, stelt utsträckt på rygg, som ett liflöst stycke träskulptur, utan färg och anderörelse artisten och på golfvets månskenskvadrat stod målarskrinet.

Då betogs jag af vanvettig rädsla, plötslig, oreflekterande, och jag stängde darrande dörren, under det kallsvetten bröt ut vid tinningar, nacke och ryggrad. Ty så sant jag kände mig lefva, kunde jag hafva svurit på att ha sett en dubbelgångare. Jag reglade min dörr och satte en stol för den. Jag svängde hufvudgården, så den var *mot* fönstret, och jag lät lampan brinna.

Ända till dess jag föll i en döds-tung dvala hörde jag hunden gnälla och krafsa. Och jag tror att jag drömde min gamla fasa-dröm, den om skendöd. Men det minns jag inte.

*

Nästa morgon strålade solen öfver klitter och haf, och en tidig strandpromenad i den svala brisen kom mig att glömma alla tvångsföreställningar som, gunås icke för första gång, natt och månsken skapat i mig.

Jag gick i den breda remsan chokladbrun sand, som nyss sköljd af tvålhvitt skum bjöd en fast bädd, täckt af tusentals färgglittrande småstenar och musselskal. Utanför bröt den eviga bränningen i en båge af grönt glas med kristallkam. — Hektor, newfoundländaren, följde mig med höga språng.

Högt uppdragen på land, väl tjugo meter från vattenytan, låg en stor fiskarbåt. Masten pekade snedt mot solen och akterns propeller-skruv var draperad i torkad fång. Jag närmade mig långsamt denna båt, som jag utsett till vandringens mål, under det min käpp alltjämt petade i sandreflarna — jag hoppades finna några små stycken uppspolad bärnsten.

Hektor gaf skall och stannade. Strax därpå flög han med svansen väderkvansrullande rundt fartygsskrofvat.

Då jag nådde fram, såg jag hunden cirkla kring den tyske målaren, tiggande karesser som af gammal vana.

Tysken hade slagit upp ett litet spensligt studiostaffli, för vindens skull med snören fastspändt till i sanden neddrifna träkilar. Ett solparaply på bambustativ var på liknande sätt anbragt. Han målade på en helt liten duk strandpartiet rätt ut: bränningar och den gult solkladdade klittstranden. — I skrinets kamera-afdelning såg jag att han hade minst ett halft dussin färska studier i samma format, insatta med spännramsmellanrum för att icke färgsuddas.

Han såg upp och hälsade helt gemytligt.

Jag gick närmare och såg nu i klart dagsljus för första gången spökgästen från månskensnatten. Ja, det var han — både som sofvande och vaken, men i morgonens fulla friskhet helt naturligt och alldaglig. Han hade en bajersk grön filthatt med kort fjäder, och under brättet framträdde ett lugnt och sympatiskt målarsikte, magert och skägglöst, endast hakan bar en liten gul skomakartofs. Hyn var märkvärdigt litet brynt för det utelif han måtte föra. Ögonen voro ljusa, ofärgade, så att säga, men med den fjärrfixerande blick artister och seglare få. — Äfven nu rökte han en kort pipa, som dock ofta fick utbyta sin plats i mungipan för ett penselskaft vid något hastigt drag, då en tub skulle klämmas ut på paletten. Vänligt leende presenterade han:

— Weng, Maler, Dachau...

Och han tillade utan att taga blicken från motivet:

— Jag har varit enda gäst här tills ni kom. Jag mumlade några artigheter.

Han målade vidare. Så sade han, då jag lyfte på hatten:

— Ni stör ej! Jag är strax färdig, så få vi sällskap.

Och då vi en halftimme senare långsamt promenerade mot hotellet genom de djupa sandvägarna, voro vi helt bekanta. Jag fann honom

vara en vidtberest ung fyr och med goda förbindelser — äfven ett affärshufvud. Han hade nått en ställning och goda priser, hade tydligen aldrig varit bohémien, något som gaf mig respekt för honom, ty jag tror blott på energiskt arbete i såväl konsten som allt annat.

— Jag står upp med solen och lägger mig med den, sade han.

Vi hade nått verandan på en bakstig. Kafé-rutorna voro halft fränskjutna och de gula gardinerna fläktade lätt.

— Nå, sade jag och skrattade, men ibland går ni upp om natten och tar en liten visky. Som i går till exempel?

Han stannade och såg på mig frågande:

— Hvad menar ni, sade han. — I går? I går hade jag arbetat hela dagen borta vid fyren och hade en förfärligt besvärlig tur hem — i skarp motvind. Jag var så trött att jag knappt orkade bära skrinet. Och då jag äntligen vid åttatiden nådde hit, kastade jag mig rak lång, klädd som jag var, på sängen och somnade, jag vaknade inte förr än tuppen gol! Luften är också ovanligt stark här...

Jag vet inte hvad jag mumlade för svar — det måste i dubbel mening ha varit plattyska. — Vi gingo in och åto frukost.

Senare frågade jag tjänstflickan, hvem den herre varit, som drack visky på verandan, då jag kom aftonen förut.

— Hon mindes ingen herre, sade hon på sin obegripliga jylländska, och jag var lika klok. Var luften verkligen så stark, att man i ren trötthet såg luftspeglingar?

*

Dagarna gingo och jag såg icke mycket till herr Weng. Han målade på en stor duk borta vid fyren, och dit orkade jag icke gå. Taflan med staffli och grejor inhystes hvar afton i en bondgård där borta, och hvar morgon långt innan jag vaknade var han gången. För resten mädde jag utmärkt och sof som en stock. Baden gafvo mig en vildmans glupska aptit och jag kände mig fullt rask igen. Fyra nya gäster — en professorsfamilj — hade kommit sista veckan. Det var en angenäm herre, den gamle titlärprofessorn (mycket förmöget gift), och dottrarna voro förtjusande i sina blåhvita bad-dräkter. De voro hela dagarna, så godt som, nere vid stranden, — och jag med.

Men om kvällarna kom Weng hem och ibland språkade vi litet. En kväll var han inne och lånade tobak — jag hade också börjat röka bondpipa. En annan afton kom han in med en packe "Münchener Neueste", som han fått — kanske börsafdelningen intresserade mig?

Och en kväll, då det var regn-väder, satt jag inne hos honom och drack toddy. Det var verkligen småstadsaktigt behagligt. Jag kom i ungdomsstämning och påminde mig konditionsdagarna i Tyskland.

Då jag skulle gå, berättade jag honom misstaget från första aftonen.

Hans ansikte förvandlades. De ljusa ögonen blefvo gråsvarta. Han såg ut som en däre eller en förbrytare. Jag blef nästan rädd.

— För all del, sade jag, ni förstår väl skämt...

— Nej, sade han, det gör jag icke. Det lät nämligen icke som skämt — utan helt annorlunda. Hvad menar ni — hvad tänker och tror ni egentligen?

(Forts.)

Hvarje husmoder Barngarderoben Hvarje sömmerska
 bör
 prenumerera på **Pris för helt år 3 kr.: halft år 1:60. Lösnummer 30 öre.** **likaså. 12 häften årligen.**

PÄRMAR

till IDUN 1909 och föregående år

tillhandahållas till följande priser: Iduns pärmar, röda med guldröck kr. 1:50 Iduns romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 50 öre. Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om rekvisition och likvid i postanvisning insändes.

Kvinnoparlamentet

REPRESENTANTER
FRÅN 75
KRETSFÖRENINGAR
MÖTAS FÖR
ÖFVERLÄGGNING
OM RÖSTRÄTTS
POLITIKENS
RIKTLINJER

VY AF JÖNKÖPING.

"PÄRLAMENTSBYGGNADEN"

ÄRVEN DE, som icke med blida ögon se den kvinnliga rösträttsrörelsen, måste helt säkert i sina hjärtan motvilligt instämma i Galileis ord: "och ändå rör hon sig!" Göra de det icke, emedan man så ogärna tror, hvad man ej vill tro, så mycket värre för dem! Det kan nämligen hända, att de en dag bli öfverraskade af att rörelsen blifvit så stark, att den icke längre kan ignoreras. Men skulle chocken då bli för häftig, så är detta i alla händelser icke de svenska rösträttsarbetarnas fel. De ha sagt ifrån så ofta och så tydligt, att de lefva, att de kunna göra anspråk på att bli hörda.

Under upplysningsarbete och agitation bland kvinnorna själfva, under idelig påverkan af de maktägande och af den allmänna opinionen ha åren gått, sedan den första rösträttsföreningen bildades i Sverige, och Centralstyrelsens för L. K. P. R. (Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt)

sjunde årsmöte har redan hunnit bli ett minne. Men det är ett minne, som, för att använda den afgångna ordförandens, fröken Anna Whitlocks bevingade ord, verkat som ett stålbad på deras tro och tillförsikt, som fått närvara. I denna verkan ligger också, tror jag, dessa årliga mötenas största betydelse. De äro ju sammansatta af de personer, som hvar i sin ort, i en af de 158 föreningarna, någonstädes mellan Umeå och Engelholm, uppbära rösträttsarbetet och svara för dess framgång. Och eftersom rörelsen är helt och hållet ideell till sin läggning — dess kapital är ju hänförelse och dess reservfond förtröstan — så ligger där den största vikt uppå, att ledarna och sedan genom deras inverkan menige man få möjligheter att göra nya och åter nya insatser af Jessa andliga värden.

Det är märkvärdigt, ingenting är mindre sentimentalt i och för sig än krafvet på rösträtt för kvinnor, ingenting kan hellre vara mindre sentimentalt än det lugna, klara, nästan litet knappa sätt, hvarpå ledarna nu på Jönköpingsmötet, bänkade i en helt prosaisk flickskolesal,

Vice ordföranden fröken Signe Bergman, ordföranden d:r Lydia Wahlström och sekreteraren fru Ezaline Boheman under förhandlingarna.

"De gifna kvinnorna kunna alltså tilltvinga sig rösträtt och valbarhet mot en skatt af 1 öre!" (Ur fru Anna Wicksells föredrag.)

i Jönköping.

EN OPÄRÄKNAD
GÅFVA FRÅN
REGERING
OCH RIKSDAG
KOMMUNAL
RÖSTRÄTT
FÖR GIFT KVINNA
MED EGEN INKOMST
AF 10KR

GRUPP AF MÖTESDELTAGARE.

diskuterade arbetslinjerna för det nya året. Och likväl, när man i minnet ser för sig dessa 75 kvinnor, om hvilka man vet, att de hvar för sig gladt hålla lamporna brinnande, trots de väl veta, att rösträtten dröjer, och trots där kunde finnas en frestelse att sofva en blund under väntetiden, och när man minns deras sätt att uppträda i diskussionen, minns dem, där de en efter en stego upp och å sin förenings vägnar ("fast vår är den allra fattigaste af alla föreningar") lofvade att vara med och skaffa pengar till den stora kongressen, då tåras ens ögon. Röst-rättsföreningen har många framträdande, stort skurna personligheter; vi ha vår ordförande, som i sin svarta sammetsdräkt med doktorskrage ter sig som en verklig generalsperson, vi ha vår rösträttsmoder, våra rösträttsvältalare och filosofer och våra rösträttsladies, som vi alla äro glada öfver, men det är när man träffar alla dessa trogna och tysta, från den gamla veteranen till den unga flickan "som har så svårt att uttrycka sig", och förstår hvad de haft att kämpa emot, som man verkligen gripes af rörelse.

Detta om det ideella utbytet af mötet, nu något om de påtagliga resultaten.

Till en början omvaldes styrelsens funktionärer: ordföranden, doktor Lydia Wahlström, vice ordföranden, fröken Signe Torstenson, sekreteraren, mans utgöra det mycket omtalade V. U. (Verkställande Utskottet), där i sina energiska händer. Så beslöts att hemställa till Stockholmsföreningen att inbjuda nästa

"PRESSEN."

Några af de ledande rösträttskvinnorna vid lunchen. Från vänster: fruarna Augusta Tønning, Frigga Carlberg, Ellen Hagen, dr Gulli Petri och fröken Valborg Ohlander.

centralstyrelsemöte till Stockholm 1911 på nyåret. Under de 12 månader, som ligga däremellan, skall en hel del saker utom de vanliga göromålen sättas i verket — det är i många fall ett viktigt och enastående år, detta nya.

En lista skall sättas upp och publiceras på alla de större orter, som ej ha bildat föreningar, jämte en uppmaning till intresserade å respektiva orter att själfva ta initiativet till en ny förening.

Agitationen genom flygblad skall fortsättas och utvidgas, dessa skola hädanefter finnas att få på tågen, i en butik i hvarje stad och hos någon medlem i hvarje förening. Genom ett trettiotal landsortstidningar skola vidare publiceras 12 upplysningsartiklar om rösträtten och därmed sammanhängande frågor, något som är väl behöfligt som motvikt mot allt ovederhäftigt tal i pressen af rörelsens fiender.

Ett af de viktigaste besluten gällde utfärdandet af inbjudan till den stora världsalliansen för kvinnans politiska rösträtt att samlas till kongress i Stockholm 1911 under någon af sommarmånaderna. En första mottagningskommitté tillsattes också för att redan börja förberedelserna till mottagandet. För att detta skall bli så värdigt som möjligt står hela landsföreningen solidarisk, och många medlemmar af föreningen ha redan börjat att spara så smått för att kunna ge sin skärf.

Vidare är bestämdt att vi genom artiklar i utlandets rösträttspress skola söka göra vår rösträttsrörelse så känd som möjligt, i likhet med hvad våra grannland låta sig angeläget vara. Så har föreningen beslutat att skaffa sig sina egna färger, — det förslag som fröken Bergman visar fram på vår bild upptar hvitt, gult och violett — som skola gå igen vid dekorationer, på tryck och i kläder, och att anhålla om tillstånd att få åsätta alla försändelser ett märke med reklam för nästa års kongress.

Detta var några af besluten och redan icke så litet. Men den stora upptäckten? säger någon. Jag kommer just nu till den.

Det var på det halfenskilda mötet, första dagens afton. Fru Wicksell hade bestigit talarstolen och man såg på hennes glänsande ögon och röda kinder, att något förestod. De få invigda i möteslokalen voro också i största spänning, och luften var laddad med elektricitet. Så började hon tala. Ämnet var de nya kommunalförordningarna, och man fick höra historien om den gifta kvinnans rätt till egen debetsedel och bevillningsförordningens stadgande, att mannens och hustruns inkomster, äfven när de ha hvar sin debetsedel, skola sammanräknas, hvarefter skatten räknas ut i proportion till hvars och ens inkomst och hvar och en svarar för sin del. Man får höra att detta sammanräknande sker, för att de icke hvar för sig skola kunna tillgodoräkna sig det beskattningsfria afdraget, detta hade medfört en lindring för de små skattedragarna, som myndigheterna ej voro sinnade att bevilja.

— Hvart vill hon hän med detta? tänker man, det vet ju alla människor.

— Jo, den hittills aldrig högt uttalade konsekvensen af denna förordning är, att eftersom hustrun skall skatta i proportion till sin inkomst, hur liten den är, och man får en röst för hvar påbörjad hundratal kronor, så får hon, — förutsatt att mannen har en inkomst af minst 500 kronor — skatta, rösta och väljas äfven om hennes andel af den sammanlagda inkomsten icke är mer än t. ex. 10 kronor!

Det blef alldeles tyst, när fru Wicksell sagt detta; ingen kunde tro, att det verkligen var sant. Men då hon upprepat det för andra gången, bröto applåderna lös.

Högt uppsatta politici ha sedan uttalat en kall förvåning öfver att kvinnorna "blefvo så glada". Mig förvånar det inte alls. Ty där ha ju praktiskt sedt de gifta kvinnorna den personliga kommunala tilläggsrösten, som liberala samlingspartiet motionerade om, men som riksdagen afslog.

Det nya och betydelsefulla i fru W:s påpekande, det som alla vetat, men ingen sagt, är att man fått klart för sig *hur liten* inkomstsumman i ytterlighetsfall kan behöfva vara för att medföra rösträtt. I riksdagen påpekades visserligen vid debatten öfver tilläggsrösten, att en gift kvinna, genom bevillningsutskottets förslag, redan fått rösträtt på en ringa inkomst t. ex. 150 kr. Men så liten denna summa än är, kan den stora skillnaden, den stora omöjligheten just ligga i afståndet mellan 150 och 10 kronor. O. h detta icke blott för arbetare- och bondhustrur, utan äfven många af de borgerliga kvinnorna. Nu är rösträtten åtkomlig för alla, ty så mycken tilltro måste man väl ändå ha till kvinnornas uppfinningsförmåga, att de utan "lurendrejeri" som ordet föll i en ledare kunna skaffa sig sig en inkomst af öfver 10 kronor att deklarerat för. Sedan kunna de med sin debetsedel i handen och sedan de betalt sin skatt, som kan bli så låg som ett öre, välja landstingsmän eller stadsfullmäktige, skolråd och präst, ja, bli valbara till alla kommunala förtroendeuppdrag så när som på medlemskap af landsting. På styrelsemötet beslöt man emellertid att söka verka för att äfven denna sista restriktion blefve upphäfd.

I år skola landstingen fullständigt nyväljas öfver hela landet. Landstingen jämte stadsfullmäktige i de största städerna äro de korporationer, som sedan välja första kammaren, och att kvinnorna nu såsom röstberättigade måste fatta sin position, underströks mycket tydligt under andra mötesdagens diskussion.

De ha då till en början att utgå från den bestämda förklaring, som regeringschefen genom verkställande utskottet lämnat rösträttsrörelsen, nämligen den, att ingen regeringsproposition i kvinnorösträttsfrågan är att vänta vid årets riksdag, till dels emedan den bekanta utredningen (om hur rösträtten verkat i Amerika och Australien) ännu ej är färdig, och detta har väl återigen sin förklaring i att man ogärna gör i morgon, hvad man kan uppskjuta till i öfvermorgon. Kvinnorna måste alltså se till att så godt de kunna hjälpa sin sak själfva, och de ha då ett indirekt vapen i sin kommunala rösträtt. De måste därför låta sig angeläget vara att ta reda på landstingskandidaternas (resp. stadsfullmäktigekandidaternas) ställning till kvinnorösträttsfrågan och sedan rösta på dess vänner, som i sin tur vilja välja rösträttsvänner till första kammaren. Rösträtt för kvinnor, är den lösen med hvilken kvinnorna nu skola gå till kommunala val, det framgick af den resolution, som Centralstyrelsen antog på mötet. I öfvertygelse om att kvinnorna en gång skola komma att tillföra det politiska lifvet ett moment af hederlighet och osjälfviskhet, måste kvinnorna nu låta sin egen sak gå före alla andra intressen. Att den blifvit en partifråga är icke deras fel.

Som numera äfven de kommunala valen äro en partisak, är konsekvensen naturligtvis den, att landsföreningen som sådan nödgas att stödja de partier, som ha rösträtten på sitt program. De konservativa kvinnorna få söka att leta upp inom sitt parti de män, som äro vänner af deras sak — och enstaka sådana finnas ju inom högern — för att ge dem sina röster.

"Högerkvinnornas mission" kunde sättas som rubrik på en särskild artikel, afsedd att belysa betydelsen för deras parti af att de nu ryckte

in i den kommunala politiken för att med sina röster bilda en motvikt mot alla de kvinnor af mera radikal åskådning, som nu mer än förr komma att skaffa sig röster och därmed äfven indirekt inflytande på första kammarens sammansättning.

— Intet är ändå som väntans tider, utbrast någon en dag, då en del mötesdeltagare skyndade längs stranden bort till samlingslokalen, nästan i kapp med skyarna, som jagade i byvädret öfver Vättern, tyckte vi.

Den som fått se något af samarbetet inom röstättsrörelsen, förstår ganska väl, hur hon kunde komma på idén. Glädjen i själfva arbetet för ett mål utom en själf, öfver att sträfva sida vid sida, öfver kamratskapet, som stundom blir vänskap, öfver hvarje steg framåt, än mer, de långa, givande samtalen, de nya planerna, täflan i offervillighet, hänförelsen, elden i luften — allt detta gör väntans tider till något, som aldrig kommer tillbaka. Naturligtvis önska alla, att rösträttsrörelsen skall dö så fort som möjligt, emedan den icke längre skall behöfvas, men ingen klagar öfver de år, den nödgats lefva, eller skulle vilja ha stått utanför arbetet.

Jag är t. o. m. viss om, att sedan det nu en gång är så, att det finns en första kammare att öfvervinna i riksdagen och i mångas hjärtan, de yngsta i arbetet i all tysthet glädja sig åt, att de hunno få vara med och sätta skuldrorna till.

Och hur kort eller lång än väntans tid må bli, om en sak är jag för min personliga del alldeles viss, och det är, att rösträttsarbetet, som redan uppfostat så många kvinnor, innan det tar slut ännu har en stor mission att fylla bland många af deras systrar, som hittills icke nåtts däraf.

ELIN WÄGNER.

En vändpunkt i Tegnér's lif.

Otryckta dokument och aktstycken.
För Idun af D:r Karl Stjernkrantz.

(Forts.)

Rosor ha de ena. Eterneller
ha de andra i sitt mörka hår.
Svårt att säga hvad som ypperst gäller:
mognad sommar eller blommig vår.

Lyckosamma stjärnor skola vaka
öfver vår och sommar: lycklig han
framför andra, som är sommars maka
och därjämte vårens giftoman.

Eller den sällspordt vackra och vingade
lyriken i Gudmundtorps skog den 28
juni 1818:

Här är källa och najader,
nymfer och de gröna träd,
Här är Bacchus, glädjens fader;
sången måste vara med etc.

Som en illustration till den ystra genren af mera frivol art vill jag här meddela ett par dikter, af hvilka den ena är otryckt och den andra väl också så godt som okänd, då den endast förut är tryckt i en roman af Cecilia Bååth-Holmberg. Skalden var i denna krets skyddad för missförstånd och kunde alltid räkna på att, som han själf säger, biskopinnan förlät honom då han var för glad. I den ena låter Tegnér sin vän, professor J. A. Engeström, gift med »Nya Testamentet», adressera sig till sin svärmor, biskopinnan Faxe, »Gamla Testamentet», med följande:

 **Innan 7 kr. betalas för ett snörlif, bör ifrån
Franska Snörlifssömmeriet i Stockholm, 1 Norrmalmstorg, 1 tr., dess illustrerade priskurant rekvireras.**

IDUNS MODELLKATALOG

Oumbärlig för alla sömmerskor och för alla hem.
Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Kolorett omslag.
Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Ett skott i dimman.

Berättelse af Maria Jouvin.

Till fru F.

Bibelsällskap vill man samla
och i afton ett är här:
Nya Testamentet är
och superar hos det Gamla.
Men en skillnad äger rum
fast jag bägge två bör hylla:
Lagen vill jag icke fylla,
endast Evangelium.

Den andra är

Till biskop Faxé med ett porträtt.

Öm och trogen lik bofinken,
då den nyss sin maka mist,
kuttrar jag ifrån min kvist:
söta Faxé, tack för sist,
tack för sist i kyrkobrinken!

Säkert har du icke glömt
all den lust och gamman,
som vi hade där tillsammans —
ack, det var så ömt, så ömt!
Men nu är det andra dagar:
saknad, oro och besvär!
Öfvergifven liksom Hagar
vandrar jag i öknen här.
Stackars Hagar, så jag klagar,
patriarken borta är!

Hagar var en tjänstepiga,
kommen från Egypti land,
måste djupt för Sara niga,
pigor äro dock ibland
ej så fula — jag vill tiga —
nog Far Abram tänkte så
och till trots af domkapitlet
gjorde han sin piga — klok!
Se det sextonde kapitlet
utaf första Mosebok!

Om jag dock, som Hagar, kunnat
skänka dig en Ismael,
kanske så att du mig unnat
litet mera ömhet väl.
Men nu är jag — såsom Sara,
i den deln står jag med skam:
saken kan jag ej förklara,
någons måste felet vara,
käre fader Abraham!

Nu, då du mig öfvergifver,
har jag tagit mitt beslut
och till dig, min sockerstrut,
jag som julklapp mig begifver:
samma längtan än mig drifver,
samma kärlek som förut.

Litet varsam, litet blyger
knacker jag på bispens dörr
och den öppnas och jag smyger
in precis som jag gjort förr:
men fru Sara får ej veta
något vidare om mig.
Fruar äro stundom heta,
fruar bör man aldrig reta —
ty de kunna hämna sig.

Biskop Faxé var icke oemottaglig för ett
godt skämt men blef måhända en smula öfver-
raskad och brydd öfver denna julklappsvers
med åtföljande porträtt — isynnerhet om han
hade dåligt samvete. Hans fru lär emellertid
ha funnit det mycket lustigt och roande och
själf skrattade han nog också — åtminstone
för att visa att han ägde förmåga att upp-
skatta kvickheten.

(Forts.)

(Forts.)

DET ÄR INTE NÅGON utaf oss, som hon
älskar, mumlade Karl Axel.

— Nej, säkert ingen utaf oss, och det visste
vi redan innan vi kommo hit, fastän vi kanske
inbillade oss någonting sådant under tiden i
Medevi. För öfrigt, man vet ingenting, och
lefva vi till jul blir jag i stånd att bjuda henne
ett eget hem och kan befria henne från säll-
skapsdamens just inte så afundsvärda ställning.

— Nästa år kan jag också erbjuda Anne-
Charlotte en oberoende ställning som min hustru.

— Ja visst, Evald stack händerna i byx-
fickorna och vägde bak öfver på stolen, — vi
äro sannskyldiga rivaler, rivaler som tåla hvar-
andra därför att vi veta att vi stå på samma
afstånd ifrån henne, hon föredrar ingen utaf
oss. Nu gäller det likväl lika mycket för den
ene som för den andre att *eröfra* henne. Visste
jag att hon föredrog dig, kunde jag vara i
stånd till hvad som helst.

Karl Axel skakade dystert på hufvudet —

— Hon skall dock en gång föredra någon
utaf oss —

— Ja visst — Vi ha båda älskat henne
sedan vi voro gossar, nära eller fjärran hem-
buro vi henne alltid vår hyllning — Men mer
än en utaf oss kan ju rimligtvis ej äga henne.

Evald blossade så kraftigt, att brandskenet
från pipelden klart lyste öfver hans ärriga an-
lete —

— Låt oss öfverenskomma om detta — att
nästa nyår åter infinna oss båda på en be-
stämd dag här på Stenbro och då få vårt öde
besegladt.

— Det är bra, nickade Karl Axel, — jag
går in på det aftalet —

— Tyst — inte så högt, det går någon där-
nere på sandplanen —

Båda gömde piporna och lutade sig försik-
tigt ut, dolda af skuggan från vindsvåningens
skärmtak.

De sågo en man sakta smyga öfver sand-
planen framför huset, och fram till ett fönster
på nedre botten, på hvars ruta han sakta
knackade.

Ljuset, som hade brunnit innanför, släcktes
hastigt, gardinen drogs undan och rutan öpp-
nades.

— Men, Fritz, hvad vill du? hördes Anne-
Charlottes röst, och de sågo hennes hvita ge-
stalt i månkenet böja sig ut öfver fönsterbrädet.

Natten var orörlig, vit och stilla, ljudet
från deras dämpade röster steg direkt in ge-
nom det öppna fönstret, som dolde sig i skärm-
takets slagskugga.

— Du måste förlåta mig, Anne-Charlotte,
men — men jag måste tala med dig före *de
andra*.

— Före de andra? — Menar du Evald och
Karl Axel? Hur vet du då att de ha något
att säga mig? Var inte barnslig, Fritz, och
betänk hur du blottställer mig på det här
viset —

— Säg bara att du inte föredrar någon af
dem framför mig —

— Ack, min vän, jag föredrar ingen, det
vet du nog. Gå bara nu —

— Säg bara att du håller af mig en enda
liten smula, ifrade den manliga rösten. — Du
vet inte i hvilken pina jag dagligen går, Anne-
Charlotte.

— Du vet nog att jag håller mycket utaf
dig, Fritz, ganska mycket, hördes Anne-Char-
lottes röst i brådslande hviskning, — gå nu
bara, innan någon kommer.

— Anne-Charlotte, Anne-Charlotte —

Mannen där nere på sandplanen hade gripit
handen, som ville dra igen fönstret och med
stormande häftighet tryckt den mot sitt ansikte.

Stunden efter var han borta, ännu en
gång uppslukad af nattens skuggor under
träden.

— Nu vet du det, Karl Axel —

— Och du också, Evald.

Rummets mörker dolde de bägge brödernas
bleka ansikten.

— Well — hviskade Evald, tror du jag
fruktar en liten skogselev, som inte äger mer
än sin karbin, sin jägarrock och ett par läder-
damasker? Anne-Charlotte älskar glans och
ståt, hon skulle aldrig kunna försaka något,
hon vill ha allting godt, hon —

— Någonting sådant har hon då inte fått
hos tant Anne Beate här på det fallfärdiga
Stenbro —

— Därför längtar hon också härifrån —

Karl Axel skakade på hufvudet.

— Men om hon älskar honom?

— Bah! Tvifvelaktigt — Hörde du inte
nyss —. Vi stå vid vårt aftal och komma
igen till nyåret. Så mycken inblick har hon
fått i våra hjärtan, att hon då helt säkert skall
bestämma hvem af oss, som hon vill tillhöra —

— Du talar med sådan säkerhet om saken,
Evald, hon håller dock mera af honom än af
någon utaf oss — vi hörde det själfva nyss —

Evald reste sig tvärt och stängde fönstret
med en smäll.

— Du har rätt — Men låt oss inte mera
tala om det här. Stjärnorna skina sorgligt, och
månen håller på att gå ned — Låt oss gå till
sängs och ej tänka på annat än att vi klockan
sex i morgon bitida skola skjuta jägmästarens
kråkor.

— — —

Det dagades.

Träden stodo ännu insvepta i sina skuggor.
Men gryningen rann som pärlemorfärgadt silfver
genom poppelallén, i hvars glesnande blad mor-
gonrodnaden borrade blödande hål.

På trädgårdspaviljongens veranda stod kaffe-
bordet dukadt. Vid sällskapsdamens plats fyllde
en hand full flammande Woodrosor ett dyr-
bart kristallglas, hvars djupslipade fasetter några
ögonblick återspeglade morgonens flödande eld.

De båda unge männen, som — då ingen vär-
dinna vid denna tidiga timme var tillstädes
— drucko sitt kaffe på stående fot, betraktade
rosorna i kristallglaset med mörka och miss-
tänksamma blickar, blommorna ingåfvo dem en
sådan tindrande afsky, att de ej ville komma
dessa närmare än bordets bredd medgaf, och
de voro således ej i tillfälle att se det lilla
kort som var undanstuckett under vasens fot,
och hvarpå var skrivet "till min skatt den
åttonde oktober", och i tryckta typer inunder
— jägmästar Stöbel.

Med dystra miner och hattarna neddragna
öfver ögonbrynen lämnade Evald och Karl
Axel verandan och gingo genom poppelallén,
vilken skars af en hagtornshäck, där en hvit
grind ledde till jägmästare Støbels egendom.
Härifrån slingrade vägen nedför en trädklädd
sluttning och in i en ofantlig fruktträdgård
genom hvars fallande och gula blad man såg
ett lysande hvitt tvåvånings stenhus, som, för-
minskadt af perspektivet, höjde sig som ett
slott i miniatyr öfver en liten parkanläggning
med rektangulära, kortklippta gräsmattor öfver
vilka några grupper af dahlior — ännu djärf
trotsande nattfroster — lyfte sina pompösa
hufvuden.

(Forts.)

LÄS!

Några äldre årgångar realiserats till betydligt
nedsatta priser och erbjudas för dem, som förut
ej äga desamma, en billig, omväxlande och läro-
rik lektyr. Mot insändande af nedannämnda be-
lopp till *Expeditionen af Idun, Stock-
holm*, erhålles inom Sverige portofri!

Idun 1892 2: —
Idun 1893 (nr 1 felas) 2: —
Idun 1895 (utan julnummer) 2: —
Idun 1903 (med julnummer) 4: —
Idun 1904 (med julnummer) 5: —
Idun 1905 (med julnummer, nr 28 felas) 5: —

Idun 1906 (utan julnummer, nr 25 o. 52 felas) 5: 50
Idun 1907 (med julnummer) 6: —
Iduns julnummer 1894 0: 20
Iduns julnummer 1898 0: 20
Iduns julnummer 1905 0: 50
Barngarderoben 1905, komplett 2: —

LÄS!

INTRYCKET af Louis Sparres utställning i Konsthuset är i första rummet att man står inför ett smidigt och intelligent målar temperament, som än finner sin glädje i porträttmålningen, än, och detta kanske företrädesvis, älskar att återgifva fysionomien hos en stads gator och torg i olika belysningar och stämningar.

Porträtten utmärka sig för en distinkt framställning, där färg och karaktäristik på ett förträffligt sätt balansera hvarandra. De ha, de flesta, ett gemensamt drag, någonting af förnäm kyla, som göra dem mindre omedelbara; men den höga artistiska kultur, som lyser ur hvarje penseldrag, verkar suggestivt på åskådaren.

Som stadsskildrare har konstnären åstadkommit ypperliga ting. Han är en fin kännare af städernas poesi, enkannerligen Stockholms. Han ser med både

L. SPARRE: KORNHAMSTORG

Konst veckan

ett par mecenaters tillskyndan nu kunnat påbörjas, och af hvilken 20 blad som bilaga medfölja årets publikation — ett värdigt motstycke till de förut utgifna Rembrandt-teckningarna. "När det gäller uppfattningen af en stor konstnärs personlighet," säger bland annat föreningens nitiske sekreterare d:r John Kruse i sin inledningsartikel till det intressanta verket, "äro hans handteckningar af väsentligt värde. De lämna oss en inblick i själfva den konstnärliga verkstaden, låta oss om lyckan är god, följa den konstnärliga tankens växt från fröet till mognaden eller åtminstone se ett eller ett par af stadierna på den hemlighetsfulla vägen. Bland Sergels teckningar finnas värtaliga illustrationer till det fina och ömtåliga konstnärssamvete, som utmärker honom, — — och de

L. SPARRE: FLICKPORTRÄTT.

var mycket odlad, men numera har föga resonans, åtminstone hos svensk publik. Men Skredsvig tillhör i alla fall Norges mera framskjutna konstnärer, något hvarom äfven denna tafla, duktigt målad som den är, bär vittne. Samtidigt utställer dansken Ejnar Nielsen en serie landskap från Lappland. Vi minnas honom med beundran från hans föregående utställning härstädes, då döden och lidandet voro de ämnen, som han behandlade i ett egenartadt uttrycksätt, fullt af karaktär och gripande patos. Nu synes hans konst vilja söka sig nya vägar, men de här exponerade skisserna säga dock ingenting afgörande om denna hans sträfvan.

*

Den lifskraftiga Föreningen för Grafisk konst har nu utsänt sin publikation för året, som utgöres af ett par ypperliga etsningar från Rothenburg af Hjalmar Molin, ett par träsnitt, ett Heidenstam-porträtt och ett värländskt landskap, af Sigge Bergström samt en färglitografi, "Pojke från Volendam" af E. v. Strokirch. Det största intresset knyter sig dock vid den samling reproduktioner i ljustyck efter Sergels handteckningar i Nationalmuseum, som genom

SERGEL SJÄLFPORTRÄTT.

skaldens och målarens öga det vackra i det kvällsbelysta torget med husgallarna mot natthimlen och vattnet, som glittrar vid kajkanten. Han fördjupar sig i aflägsna smågator, där trähusen hänga snedt och vindt på bergsknallarne, eller han ger en impressionistisk liffull gatubild af passagen vid Slussen med järnvägsrök, som i ulliga valkar drifver fram mellan husen.

Äfven som etsare utmärker han sig i pittoreska motiv från Borgå och Helsingfors. —

Uppe på Konstföreningen har norrman Chr. Skredsvig en stor duk, som han kallar "Et Digt om Livet." Som synes af den här meddelade reproduktionen tillhör taflan en riktning af berättande målarkonst, som en gång

CHR. SKREDSVIG: EN DIKT OM LIVET.

bjuda dessutom ett helt bildgalleri från den gustavianska tiden, ytterst liffullt, om ock oftast med bred och drastisk humor karikeradt."

Vi återgifva här i betydlig förminskning ett af Sergels lustiga självporträtt och anbefalla ännu en gång den förtjänstfulla föreningen i alla konstvänners åtanke.

Slutligen ha vi att påpeka Eva Bonniers nyss öppnade minnesutställning i Hallins konsthandel, som ger en samlad bild af den alltför tidigt bortryckta konstnärinnans produktion. Vi skola i ett följande nummer återkomna till ett närmare omnämnande af den intressanta utställningen samt meddela ett eller annat konstverk i reproduktion.

Uppgif lifvidd (under armarna), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till Eder figur fullt tillförlitliga, moderna och eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjölsmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr. Mönster kunna äfven beställas efter andra än våra modeller. Beställning skall då åtföljas af den modell som önskas. Priset är då dubbelt mot det vanliga.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till

Mästorsamuelsgatan 43, Stockholm,

Iduns Mönsterafd.

FRÅN SCENEN
OCH
ESTRADEN

TVÅ JUBILE-
RANDE
SCENARTISTER

SVENSKA TEATERNS nyrenoverade salong har sväfvat i fara att bli förstörd af fukt på senaste tiden, så oerhördt har det gråtits där om aftnarna, och det lider intet tvifvel att näsduks-tvätten i Stockholm f. n. är dubbelt så stor som den brukar vara. Hvem kunde tro, att den kvicke farsmakaren Alexandre Bisson, som skrivit "Duvais skilsmässa", var en sådan allvarsmänniska! Hans skådespel "Den okända" är en fullständig nervskakningsmaskin, skickligt konstruerad med mord, rannsaking, gränslös själf-uppoffring och en gripande försoningsscen som sluteffekt.

Styckets upptagande här har varskott hufvud-

Gogols "Revisorn" å Dramatiska teatern. Maria Antonovna (frkn Holm), Chlestakov (hr de Wahl), borgmästaren och hans hustru (hr Personne och frkn Åhlander). Ateljé Jäger foto.

af festens finaste moment och återförde i minnet den friska scenkonst, för hvilken Ellen Hartman här hemma en gång var den främsta representanten.

Från Stockholms nyaste scen, Marionett-teatern, meddela vi här en interiör af salongen och passa samtidigt på tillfället att rekommendera den lilla konstanstalten i publikens åtanke. Satiren och det glada skämtet föra spiran också på dessa tiljor, där lifvet möter i betydligt nedförminskad form, men icke är mindre påtagligt för det.

*

Konsertföreningens andra konsert bragte publiken tillfälle att ännu en gång få höra fru Caro-

Lotten Seelig som Hedvig i "Vildanden".

line i "Den okända" är hennes senaste seger, sedan hon på allvar återbördats till hufvudstaden.

Stycket får äfven på öfriga händer ett godt utförande. Så har hr Hansson som den unge försvarsadvokaten en stark och vacker scen i fjärde akten, hr Klintberg ger en värdig bild af den kränkte maken och hr Johansson, Bäckström och Brunius åstadkomma som skojartrio en polerad skurkaktighet af öfvertygande verkan.

Ryssen Gogols kvicka samhällssatir "Revisorn" har afton efter afton fyllt Dramatiska teaterns salong med skrattande åskådarskaror. Det är det underliga med oss människor, att ju grellare våra skavanker belysas, ju ynkligare, dummare, skurkaktigare och fegare dikten framställer oss, desto mera skratta vi. I "Revisorn" har dumheten nästan blifvit sublim, hvadan skrattet kännes som en religionsöfning. Hr Personnes i stora, orädda linjer utformade borgmästare kommer kanske diktarens afsikter närmast. Denna breda, strängt skolade konst i förening med skådespelarens elastiska humör har gjort figuren till en hörnsten, på hvilken hela stycket tryggt hvilat. Det är en lycklig slump att den utmärkte konstnären just nu vid sin sextioårsdag fått uppträda i en så kräfvande roll för att visa, hur spänstig han är, hur fullkomlig i sitt artisterskap. Inom det komiska karaktärsfacket är han en af den svenska scenens yppersta människoframställare, och hvarje teatervän hoppas lifligt att han ännu i decennier måtte fortfa att bli det.

Som den unge filuren Chlestakov verkar hr de Wahl dyrbart rolig, likaså frkn Åhlander som borgmästarrinnan och frkn Stina Holm i dotterns preciosa gestalt. De många bifigurerna tolkas äfven tillfredsställande.

Den soaré, som på kronprinsessan Margaretas tillskyndelse, till förmån för Stockholms allmänna skridskoklubb, i tisdags ägde rum å Hasselbacken, fick ett i allo lysande förlopp. Friherrinnan Ellen Cederströms uppträdande som Siri i "I telefon" blef naturligtvis ett

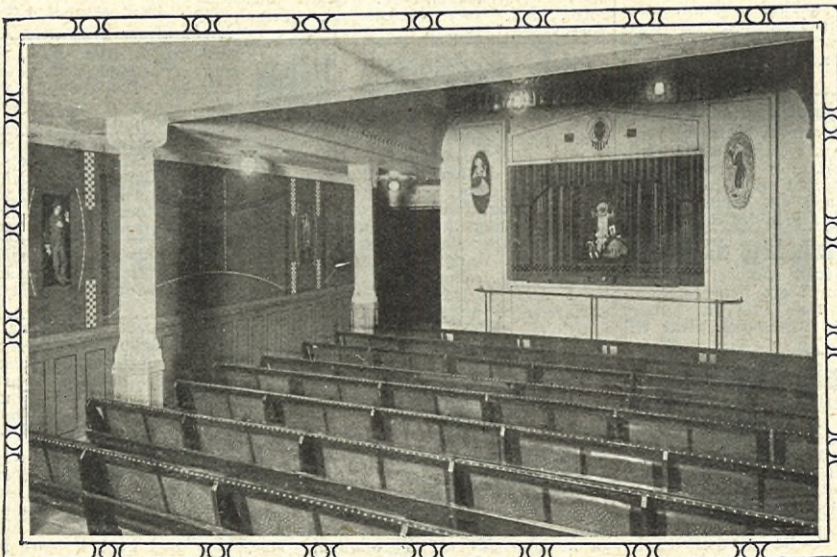
Lotten Seelig-Sandberg som Jacqueline i "Den okända".

stadspubliken om en sak, som den totalt glömt bort, nämligen att vi ha en verkligt temperamentsfull skådespelerska midt ibland oss, en artist med nerver af eld och en själ mäktigt att rymma de stora lidelsernas tongångar. Detta stod klart för premiärkvällens publik, efter styckets andra akt, då fru Lotten Seelig-Sandberg som den af lifvet brutalt behandlade Jacqueline skjuter ned sin älskare för att hindra honom att begå ett skurkstreck mot den familj, ur hvars krets han en gång blifvit störtad. Hennes framställning kulminerade i fjärde akten, där hon i de starkt teatraliska scenerna inför domstolen skapade en människobild af tragisk smärta, som knappt kunde tänkas sannare och mera gripande. Fru Seelig-Sandbergs konstnärskynne har alltid varit impulsivt. Redan hennes debut som Hedvig i "Vildanden" — det är för öfrigt i dessa dagar 25 år sedan den aftonen på Lindebergs gamla scen — väckte en uppmärksamhet, som icke ofta brukar komma debutanter till del. Hur slående sant återgaf hon icke den tvinnande flickungen, hvars egendomliga fantasilif utvecklades som en blomma i mörkret däruppe i den torftiga fotografateljén. Framställningen var en prestation rik på lysande löften, hvilka den utmärkte skådespelerskan sedan infriat under de gångna 25 teateråren på hufvudstads- och landsortsscenen. Hennes Jacque-

line Östberg sjunga — numera en sällsynt njutning och därför så mycket kärkomnare. Hon utförde med sin eminenta sångkonst två arior ur Berwalds "Estrella di soria" och vann naturligtvis stormande bifall. Vidare framfördes vid samma tillfälle en orkestersuite "Singoalla", af hr E. Stanék, den kände musikern, och möttes af stort erkännande.

En annan konsert, som gått mindre uppmärksammat förbi än den förtjänat, var uppträdandet af violincellisten Bror Persfelt, hvars sunda och korrekta spel bekräftar hans gedigenhet som musiker. Han utförde stycken af Dvorák, Tschajkovski, Beethoven m. fl.

Marcel Legay, sångaren från Montmartres cabareter, hade förliken vecka förrirrat sig ända till vår hufvudstad, därtill uppmånad af "cette chère artiste", fru Anna Norrie. Ryktet om hans visor hade lockat fullt hus i Musikaliska akademien och den lille älskvärde fransmannen med sitt snälla, fula, tobaksbruna ansikte och sin numera ganska aftunnade artistman vann genast publiken. Han sjöng sina visor, dem han själf komponerat, med tekniskt mästarekap och varmt patos, och åhörarna tycktes alldeles bortse ifrån att hans röst saknar hvarje spår af väljud. Fru Norrie utfylde programmet med sina svenska visor och tog med rätta sin dryga andpart af bifallet.

Marionetteatern vid Biblioteksgatan. A. Blomberg foto.

VÅRGÅRDA

(Kungl. Hofleverantör)

HAFREGRYN • HAFREMJÖL

Vid beredningen bortsläpas icke — såsom ofta sker för att gifva grynen hvitare färg — den gulaktiga, näringsrika proteinhinnan. Genom bevarande af denna bliver gröten mera näringsrik, finsmakande och fast (ej lös och slemmig).

Obs. Den extra kvalitén i paketerna.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN.

Utmeh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 23—29 JAN. 1910.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; tillägg: äla, oscar; mjölk; kaffe eller te med hafrekäk. Middag: Julienne Royale; gös å la Homburg; stekt hare med brynt potatis och salader; apelsinpudding med makroner.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; deikatess till med potatis; kaffe eller te. Middag: Fläskkotletter med pressad potatis; äppelmos med gräddade kakor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; präckt skinka med ägggröta; mjölk; kaffe eller te. Middag: Palsternackspuré; kokt kolja med fäsk hollandais och potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; trömmingslåda med stekt potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Späckad gödkallefver med potatis; viskonsoppa med gräddade och skorpor.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kallefver med gräddas (rester från onsdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Brynt hvitkålssoppa med frilandell; väfflor med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; gårdstekt ill med potatis; kaffe eller te. Middag: Brynt oxbringa med brynta mötter; krustärskompott med gräddade.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; agn på kött med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Laxpudding med äggstanning; mandaminkräm med mjölk.

RECEPT:

Julienne-Royale (f. 8—10 pers.). 2 lit. stark buljong, 2 små

morötter, 1 palsternacka, 1 purjolök, 1 selleri, 2 msk. smör (40 gr.), 1 tsk. socker, salt, kajennpeppar. Äggstanning: 5 äggulor, 2 äggvitor, 1/2 dcl. gräddmjölk, 1 knifvsudd salt, 1 tsk. fint hackad persilja, 1 tsk. smör till formen.

Beredning: Rotsakerorna ansas på vanligt sätt och skäras i mycket fina strimlor. Smöret smältes i en kastrull, häri nedläggas rotsakerorna tillika med sockret och brynas öfver jämn eld under ständig omskakning. Den kokande buljongen tillsättes och rotsakerorna få koka tills de äro fullständigt mjuka, då soppan skummas väl och afsmakas.

Till äggstanningen vispas äggulor och hvitor väl tillsammans med mjölken och blandningen hälls i smord form med lock. Formen nedsättes i en kastrull med så mycket kokande vatten, att det står jämnt med äggmassan. Vattnet får därefter ej koka, utan endast hållas hett, ty annars blir äggstanningen vasslig. När den har stannat, skäres den i tärningar och serveras i soppan.

Stekt hare (f. 6 pers.) 1 ung hare, 1 citron, 1 1/2 hg. späck, 3 msk. smör (60 gr.), 1/2 msk. salt, 3/4 lit. buljong eller vatten

Sås: 1 1/2 msk smör (30 gr.), 3 msk. mjöl, köttjus, 2 dcl. tjock grädd.

Beredning: Haren bör hänga 3—6 dagar, allt efter årstiden. Den flås och alla hinnor borttagas ytterst noga. Huvudet afskäres och ävenså slaktdorna. Ryggen och lärbena knäckas. Haren sköljes väl, torkas med en kötthandduk och ingnides med citronen. Späcket skäres i fina strimlor, som vändas i saltet. Härmed späckas haren på ryggen och på de köttigaste delarna af lären. Smöret brynes i stekgryta. Haren lägges och brynes vackert på alla sidor samt saltas och spädes med buljongen litet i sänder. Den får därefter steka med tätt slutet lock 1—1 1/2 tim. Smör och mjöl sammanfråsas, köttjusens silas och skummas samt tillsättes litet i sänder under litigt rörning, och såsen får koka 10 min. hvarefter grädden tillsättes, och såsen får ett uppkok samt afsmakas.

Apelsinpudding (f. 6 pers.). Saften och skalén af 2 apelsiner, 125 gr. krossocker, 4 äggulor, 1 dcl. gräddmjölk, 1 msk. sherry, 3 gr. citronsyra, 4 dcl. tjock grädd, 6 blad gelatin.

Till garnering: 1 apelsin, makroner. Beredning: Apelsinerna tvättas, torkas och skalén afrivas mot sockret. Äggulorna och gräddmjölken vispas tillsammans i en kastrull tillika med sockret och den väl silade apelsinjuften. Blandningen får sjuda under kraftig vispning. Kastrullen aflyftes och vispningen fortsättes tills massan afsvannat, då sherry, den stötta citronsyran och den till hårdt skum vispade grädden tillsättes. Sist nedröres försiktigt det sköljda och i 2 msk. ljuvt vatten

upplösta gelatinet. Massan slås i en med kallt vatten sköljd form och får stelna på kallt ställe omkr. 4 tim. Då puddingen skall stjälpas upp, hålles formen omkr. 1/2 min. i varmt vatten. Garneras med apelsinklyfter och makroner.

Äppelmos. 1 1/4 kg. toppsocker, 5 dcl. vatten, 4 kg. äpplen (skal och saft af 1 citron), 2 gr. salicylsyra.

Beredning: Sockret hugges i små stycken och lägges i en sylt-gryta, vattnet påhålles och när sockret är smält, kokas det till en klar, simmig lag som får kallna i grytan. Äpplena skalas, skäras i mycket tunna klyfter och kärnhusen borttagas. De nedläggas, allt efter som de skalas, i den kalla sockerlagen för att bibehålla sin färg. De påsätts sedan att koka, tills de falla sönder och bilda ett mos. Ät äppelmoset i en nogtyligt tillsättes citronen. Salicylsyran upplöses i 1 msk. af moset och tillsättes, hvarefter alltsammans omröres väl. Äppelmoset öses genast i varma, torra burkar. När moset är kallt, betäckes det med ett i konjakt doppadt pergamentpapper. Burken öfverbändes med pergamentpapper, som doppas i kokande vatten och inklappas i en duk. Den förvaras på svalt och torrt ställe.

Palsternackspuré (f. 6 pers.) 6 palsternackor, 2 1/2 lit. efterbuljong,

För Säsongen!

Solfjädrar fr. Kr. 3:—.

Schalar, alla storlekar, kvalitéer och färger.

Balblommor i alla färger.

Handsakar och Vantar i alla prislägen.

Teaterhufvor, största urval, äfven på beställning.

Teaterväskor fr. Kr. 3: 75.

Hårklädslar i Perlor och Paljetter.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET, STOCKHOLM.

upplösta gelatinet. Massan slås i en med kallt vatten sköljd form och får stelna på kallt ställe omkr. 4 tim. Då puddingen skall stjälpas upp, hålles formen omkr. 1/2 min. i varmt vatten. Garneras med apelsinklyfter och makroner.

Äppelmos. 1 1/4 kg. toppsocker, 5 dcl. vatten, 4 kg. äpplen (skal och saft af 1 citron), 2 gr. salicylsyra.

Beredning: Sockret hugges i små stycken och lägges i en sylt-gryta, vattnet påhålles och när sockret är smält, kokas det till en klar, simmig lag som får kallna i grytan. Äpplena skalas, skäras i mycket tunna klyfter och kärnhusen borttagas. De nedläggas, allt efter som de skalas, i den kalla sockerlagen för att bibehålla sin färg. De påsätts sedan att koka, tills de falla sönder och bilda ett mos. Ät äppelmoset i en nogtyligt tillsättes citronen. Salicylsyran upplöses i 1 msk. af moset och tillsättes, hvarefter alltsammans omröres väl. Äppelmoset öses genast i varma, torra burkar. När moset är kallt, betäckes det med ett i konjakt doppadt pergamentpapper. Burken öfverbändes med pergamentpapper, som doppas i kokande vatten och inklappas i en duk. Den förvaras på svalt och torrt ställe.

Späckad kallefver (f. 6 pers.). 1 1/4 kg. kallefver, 1/2 hg. späck, 2 tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 maghinna, 2 msk. smör (40 gr.), 1/2 lit. gräddmjölk, 1 tsk. soja. Sås: 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 msk. mjöl, lefversås, (1 msk. rifven mesost), salt, hvitpeppar, socker, 1 tsk. kallt smör. Beredning: Lefvern bör vara ljus till färgen och hinnan så skör, att den brister vid en tryckning af fingret. Lefvern lägges i vatten 1/4 tim. Den sköljes därefter väl och torkas. Adror och hinnor borttagas så mycket som möjligt. Späcket skäres i strimlor och lefvern späckas därmed i täta rader i sicksack. Den ingnides med salt och peppar och inlindas i den sköljda maghinnan, som hopfästes med vispkvistar

eller hopsys. Smöret brynes i en järngryta, lefvern lägges och brynes vackert samt spädes litet i sänder med gräddmjölken, tillsatt med soja. Den bör ofta ösas och stekes sakta, med tätt slutet lock omkr. 1 1/2 tim.

Smör och mjöl sammanfråsas, den silade köttjusens tillsättes litet i sänder och såsen får koka 10 min. hvarefter den afsmakas med kryddorna och det kalla smöret.

Maghinnan borttagas; lefvern skäres i tunna skivfor samt upplägges på varmt fat och öfveigjutes med litet af såsen.

Laxpudding med äggstanning (f. 6 pers.). 3 hg. salt lax, 1 lit. potatis, 4 ägg, 1 tsk. hvitemjöl, 3 kkp. oskummad mjölk, 1 msk. fint hackad persilja.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 msk. stötta skorpor.

Beredning: Laxen sköljes och vattenlägges omkr. 12 tim. Den skäres i skivfor och inklappas väl i hvitt papper. Potatisen kokas, skalas, skäres i skivfor och lägges hvarfats med laxen i en smord och brödbeströdd form. Äggen vispas med mjölet och mjölken, och äggstanningen hålles öfver puddingen. Den beströrs med den fint hackade persiljan och gräddas i ugn omkr. 1/2 tim. Puddingen serveras med skiradt smör.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

KOKERSKEPLATS. Platsen såsom kokerska vid länslasarettet i Hudiksvall r ledig till ansökan. Lönen är 350 r. pr år, eget rum och allt fritt. Ansökningar åtföljda af frejdebetyg, intyg om kompetens och foto. Insändas till lasarettsdirektionen snarast möjligt.

ASKINTVÄTTERSKEPLATS. Platsen som maskintvätterska vid länslasarettet i Hudiksvall är ledig till ansökan. Lönen är 300 kr. pr år och allt fritt. Ansökningar åtföljda af frejdebetyg, intyg om kompetens och foto. Insändas till lasarettsdirektionen snarast möjligt.

ÖR bättre flicka, stadgad och orientlig, kunnig med matlagning och akning samt villig ensam öfvertaga uhsällsbestyret för mindre familj finnes plats genast. Svar med löneanspråk, betyg eller ref. till »Familjeledem», Helsingborg p. r.

ÄRÄRINNA, undervisningsvan, helst musikalisk, intresserad af barn och sitt all, önskas till stundande värtermin i tvne barn. Svar med fotografi, referencer och löneanspråk till »Godt om», Årila p. r.

LICKA af god fam., huslig och sparsam, som på egen hand vill sköta hushållet för ungherre, erhåller plats. Svar årt »Köpmans», Lund p. r.

NG barnkär flicka får plats gå frun lthanda mot fritt vivre. Svar till »za», Hällevarsholm.

USHALLERSKA erhåller god plats osshandlarefamilj i Stockholm. Svar ed betygsafskrifter och foto. till fushallerska, Iduns exp.

Tjänstemannahem, Stockholms närhet, r bildad, barnkär flicka, kunnig i atlagning plats. Medlem af familjen, ungru finnes. Nya Inack.-Byrån, runkebergsgat. 3 B, Sthlm.

EN enkel, anspråkslös flicka, kunnig i enkel matlagning, villig att med ordning och sparsamhet ensam sköta huset, erhåller plats i mindre familj i närheten af Göteborg. Svar till »Ordning», Göteborg, Iduns exp. f. v. b.

MUSIKALISK flicka, villig deltaga i fint hems göromål samt läsa med en gosse i 4de klass, får plats. Engelsk- och tysktalande har företräde. Svar med foto. och ref. till »Ung fam.», Iduns exp.

En examinerad, medelålders Sjuksköterska

erhåller plats den 1 mars å Kalmar stads fattiggård Falkenberg. Löneförman är 400 kr. pr år, fri kost och eget rum. Ett af de kvinnliga hjonerna är ständigt beordrad till biträde. Ansökningar, åtföljda af präst- och läkarebetyg samt öfriga vittord, som kunna lämnas om kompetens och duglighet, ävensom foto., torde insändas inom den 1 febr. till Fattigvårdsstyrelsen, Kalmar.

Förmånlig, bekväm

framtidspats till förestå bildad, oberoende ungarlshem, erhåller huslig, bildad flicka af bättre familj och yttre. Endast svar åtföljda af foto till »25—33», under adr. S. Gumellii Annonnsbyrå, Sthlm, f. v. b. intill 15 mars.

Frisk, duktig flicka (gärna bättre), fullt kunnig i matlagning och alla inom ett hem förekommande göromål får plats fr. 1 mars på egendom nära Stockholm. Svar till »L. A.», Mörarp.

Språkkunnig, ung dam,

med snabb uppfattning, säker och ledig stil samt anlag för journalistiskt arbete erhåller plats i större stockholms-tidning huvudsakligast för öfversättning och bearbetning af smärre artiklar. Svar till »P. K.», under adr. S. Gumellii Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b.

Plats som föreståndarinna

för hem för späda barn och deras mödrar finnes för person utbildad i barnavård och sjukvård. Ansökningar torde snarast möjligt insändas jämte afskrift af betyg samt fotografi till Svenska Fattigvårdsförbundet, 6 Lästmakarg., Stockholm.

Flicka, helst musikalisk, kan få plats 1 mars att förestå ungarlshem i n. Bohusl. Svar med foto., rek., ålders- och löneuppg. till »1910», Östad p. r.

Sköterskeplats

vid Allmänna Barnhuset. Plats som afdelningssköterska vid dibarnsafdelen blir ledig att tillträda den 1 mars 1910. Egenhändigt skrifa ansökningar jämte betygsafskrifter, ställda till öfverläkaren, kunna inlämnas före den 25 jan. till ansökningsföreståndarinnan fröken M. Sundberg, Allm. Barnhuset, Stockholm.

PLATS för verkligt snäll och duglig Kokerska

att aflösa åldrig trotjänarinna, nu eller efter öfverenskommelse. Svar med foto., rek. och löneanspråk. »Liten herregård», Växiö p. r.

Frisk, medelålders fröken

eller barnlös änkefru, erhåller den 15 febr. plats som husföreståndarinna i familj, där husmodern är förhindrad nämnvärdt deltaga i de husliga göromålen. Då tre små barn finnas, i ålder 5—8 år, fordras ett godt handlag med barn samt kunskap att med ordning och sparsamhet kunna sköta ett hem i stad. Jungfru finnes. Svar med uppgift om rekomm. och löneanspråk, helst åtföljdt af foto., emotes till »Affärsman», under adr. Gumellii Annonnsbyrå, Malmö f. v. b.

PLATSSÖKANDE

PLATS i god familj som hjälp och sällskap önskas af gladlynt ung flicka. Har deltagit som elev i större hushåll. Svar till »18 år», Storvik p. r.

VÄRDINNA, Medelålders fruntimmer af ämbetsmannafamilj, som under många år förestått ett rektorshem, söker, på grund af dödsfall, till den 1 april i år, värddinneplats i ett bildadt hem där husmoder saknas eller ett förestått ungarlshem. Ref. lämnas när så önskas. Härå reflekterande torde hänvända sig till »1615», Malmö p. r.

BILDAD musikalisk flicka önskar mot fritt vivre eller någon betaltning plats att biträda husmoder i alla inom hemmet förekom. göromål. Intresserad och van vid husl. bestyr. Svar till »E. 1910», Jönköping p. r.

UNG, enkel och huslig flicka önskar som familjemedlem plats i familj. Något kunnig i sömnad. Svar till »Anspråkslös», Iduns exp.

FÖRÄLDRALÖS, enkel flicka, van vid landtushåll, önskar plats i godt hem på landet, där tillfälle gifves att under husmoders ledning få deltaga i alla förekommande göromål. Barnkär och musikalisk. Svar tacksamt till »H. E.», Målilla kyrkoby p. r.

PLATS som amma sökes i mars af frisk, energisk landsflicka från bättre hem. Svar till »M. N.», Falköping p. r.

TVENNE flickor, något hushållsvana, önska mot fritt vivre plats i bättre familj för att lära finare matlagning jämte allt hvad till ett ordnat hem hörer. Svar snarast till »Titti», Växiö p. r.

MEDELÅLDERS dam, kunnig i massage och hälsovård, önskar plats som sällskap eller föreståndarinna hos dam eller herre. Goda ref från 10-årig ansvarsfull plats. »S. S.», Kristianstad p. r.

UNG, bättre flicka, intresserad af husliga göromål och något kunnig i matlagning, handarbeten och musik önskar plats i treflig familj. Lön önskas. Svar emotes tacksamt före den 1 febr. »Familjemedlem», Himle, Varberg

UNG bildad flicka önskar mot fritt vivre deltaga i trädgårdsgöromål å landegendom. Svar till »Inga», Alingsås p. r.

FLICKA, 20 år gammal, som genomgått småskoleläroinneseminarium i Göteborg, önskar plats i familj, dels för att undervisa mindre barn, dels för att biträda i hvarjehanda husliga göromål. Svar till »Maria», Munkeberg, Hjo.

NU eller till våren önskar huslig, bättre flicka plats som hjälp i familj eller hos ensam dam. Något kunnig i sömnad och finare handarbeten. Goda ref. Svar M. Andersson, Oxberg.

PLATS att sköta ett mindre hushåll, eller som husa i finare familj sökes af arbetsam, anspråkslös bättre flicka. Svar märkt »26 år», Näliden p. r.

UNG flicka önskar plats som värddinna hos ungherre eller änkekan. Är kunnig i allt som åligger ett hems skötande. Har genomgått hushållsskola. Svar till »Pålitlig värddinna», Iduns exp.

ENKEL och bildad flicka söker plats, helst på större herrgård, som husföreståndarinna, om möjligt där husmodern saknas. Goda betyg finnes från Katrineholms Praktiska Skola. Svar till »Enkel», Iduns exp., Sthlm.

TVA bättre flickor önska gemensamt komma i familj för vidare utbildning i hushåll mot fritt vivre. Helst å större landtgd nära stad. Svar till »18 och 19 år», Norrköping p. r.

ENKEL, anspråkslös flicka, kunnig i enklare matlagning, önskar mot någon lön plats i familj, helst på landet, att gå frun tillhanda med förekommande göromål. Svar till »Tora», Smedjebacken p. r.

PLATS som värddinna eller att ensam förestå ett hem hos aktad herre eller dam önskas nu eller till våren af 32 års bildad musik. flicka. Goda rek. Svar till »Musikalisk värddinna», Iduns exp.

UNG flicka med elementarskolebildning, van vid husliga göromål, önskar plats som husmoders hjälp, helst i mellersta Sverige på landegendom eller prästgård med större trädgård. Lön önskas. Svar till »1 Febr.», Uppsala p. r.

ELEV af Rich. Andersson, hushålls- o. handarbetskunnig, söker plats. Goda ref. Svar till »Musikalisk 10», Iduns exp.

KVINNLIG trädgårdsmästare som genomgått högre trädgårdsskola, praktiserat i handelsträdgård samt förestått herregårdsträdgård önskar anställning till våren. Svar till »S.», Postkont., Torstensongat., Sthlm p. r.

HUSHÅLLSVAN, bildad flicka, kunnig i matlagning, bakning, husliga bestyr, söker plats. »Enkel, arbetsam. Svar »Villig, pliktrogen», Sv. Telegrafbyrån, Sthlm.

LÄRÄRINNA, undervisningsvan, musikalisk, söker plats. Svar »Framsteg», Sv. Telegrafbyrån, Sthlm.

KVINNLIG trädgårdsmästare, som genomgått trädgårdsskola samt dessutom praktiserat på såväl handels- som villaträdgård och under senare åren förestått skötsel af trädgård, önskar plats där växthus finnes. Prima ref. och betyg. Svar märkt »Pålitlig», A.-Bol. S. Gumellii Annonnsbyrå, Göteborg.

ENGELSK dam önskar, mot fritt vivre, undervisa sitt språk i fam. på landet. Svenska ref. Svar till »Engelsk», Muhlbocks Pensionat, Ed.

ELEMENTÄRBILDAD 20-åring önskar plats som hjälp och sällskap, helst å egendom på landet. Svar till »Februari», Kalmar p. r.